

Акт
лісопатологічного обстеження лісового насадження в природно – заповідному фонді
філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», в яких планується проведення
заходів поліпшення санітарного стану лісів.

27.06.2025

с.м.Т.Голованівськ

Нами, головним лісопатологом ДСЛП «Херсонлісозахист» МАЄВСЬКОЮ Ксенією, начальником відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїсою, інженером – лісопатологом I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКОМ Володимиром, інженером охорони та захисту лісу філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ГАПИЧЕМ Іваном (відповідальним за охорону навколишнього природного середовища наказ №131/36.2-1 від 31.01.2025 року), лісничим Голочанського лісництва Оникіївськогонадлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ЖИВОТОВСЬКИМ Віктором, проведено з 26.06.2025 по 27.06.2025 року обстеження лісових насаджень в ландшафтному заказнику місцевого значення «Голоче» Голочанського лісництва Оникіївськогонадлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (далі – Філія) з метою призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів **на загальній площі 157,2 га.**

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2020 року наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа підвиділу, гектарів		Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування						Категорія захисності	
					загальна	у тому числі площа, можлива для експлуатації	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів		запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар
Голочанське	19	4	0,9		0,9	0,9	10Яз	70	0,6	1	25	28	280	1
Голочанське	20	13	10,5		10,5	10,5	9Дз1Клг+Клп	41	0,7	1	15	18	150	1
Голочанське	25	1	4,5		4,5	4,5	7Дз3Гз	90	0,6	2	22	32	215	1
Голочанське	26	27	2,3		2,3	2,3	8Дз2Яз+Клг	74	0,7	2	22	26	280	1
Голочанське	22	12	3,8		3,8	3,8	6Дз2Клг2Яз	61	0,6	1	20	24	205	1
Голочанське	23	3	1,2		1,2	1,2	10Яз	106	0,6	2	25	34	310	1
Голочанське	23	15	6,6		6,6	6,6	6Дз4Яз	70	0,7	1	23	28	310	1
Голочанське	24	5	8,0		8,0	8,0	7Яз3Дз+Клг	80	0,6	1	27	34	295	1
Голочанське	24	6	3,9		3,9	3,9	6Дз4Яз	70	0,6	1	25	28	295	1
Голочанське	24	12	1,8		1,8	1,8	8Яз2Дз	75	0,7	1А	27	30	365	1
Голочанське	24	15	2,2		2,2	2,2	10Дз	62	0,7	1	20	24	245	1
Голочанське	28	5	9,5	1	5,5	5,5	8Дз2Яз+Лпд+Клг	80	0,7	2	21	26	275	1
Голочанське	28	5	9,5		4,0	4,0	8Дз2Яз+Лпд+Клг	80	0,7	2	21	26	275	1
Голочанське	28	6	9,0	1	5,0	5,0	6Дз3Яз1Клг	80	0,7	2	23	28	305	1

Голочанське	28	6	9,0		4,0	4,0	6Дз3Яз1Клг	80	0,7	2	23	28	305	1
Голочанське	36	16	12,0	1	6,0	6,0	9Дз1Гз	95	0,7	2	24	30	285	1
Голочанське	36	16	12,0		6,0	6,0	9Дз1Гз	95	0,7	2	24	30	285	1
Голочанське	40	7	4,4		4,4	4,4	9Дз1Яз+Чш	85	0,7	2	24	32	325	1
Голочанське	46	13	2,1		2,1	2,1	10Яз	75	0,6	1	26	28	340	1
Голочанське	47	3	1,9		1,9	1,9	6Дз4Яз+Клг	80	0,6	1	24	28	280	1
Голочанське	52	23	4,4		4,4	4,4	10Дз+Яз	53	0,7	1	19	26	230	1
Голочанське	31	33	3,3		3,3	3,3	6Яз4Дз+Клг	65	0,7	1	24	28	285	1
Голочанське	37	13	6,7		6,7	6,7	9Дз1Яз	90	0,7	2	23	30	310	1
Голочанське	32	16	0,9		0,9	0,9	4Дз6Яз	100	0,5	3	23	30	250	1
Голочанське	33	5	44,0	1	8,0	8,0	10Дз	112	0,6	2	25	38	280	1
Голочанське	33	5	44,0	2	6,2	6,2	10Дз	112	0,6	2	25	38	280	1
Голочанське	33	5	44,0	3	8,0	8,0	10Дз	112	0,6	2	25	38	280	1
Голочанське	33	5	44,0	4	4,8	4,8	10Дз	112	0,6	2	25	38	280	1
Голочанське	33	5	44,0	5	7,0	7,0	10Дз	112	0,6	2	25	38	280	1
Голочанське	33	5	44,0	6	5,0	5,0	10Дз	112	0,6	2	25	38	280	1
Голочанське	33	5	44,0		5,0	5,0	10Дз	112	0,6	2	25	38	280	1
Голочанське	45	6	8,3		8,3	8,3	10Дз	131	0,5	4	21	38	175	1
Голочанське	45	8	2,6		2,6	2,6	10Дз	85	0,7	2	23	30	305	1
Голочанське	54	9	1,6		1,6	1,6	10Дз+Клг	89	0,6	3	21	34	225	1
Голочанське	54	14	0,8		0,8	0,8	10Яз+Дз	70	0,5	1	25	28	270	1
Всього:			451,7		157,2	157,2								
Разом ВСР:					157,2									

Ландшафтний заказник місцевого значення «Голоче» створено рішенням Кіровоградської обласної ради від 25 вересня 2009 року № 764 «Про заповідні території та об'єкти місцевого значення».

Заказник загальною площею 3717,0 га розташований в адміністративних межах Голованівської селищної ради та Благовіщенської міської ради Голованівського району Кіровоградської області на території Голочанського лісництва (квартали 1 – 55, квартал 56 виділи 1 – 4).

Положення про ландшафтний заказник місцевого значення «Голоче» (у зв'язку зі зміною адміністративно – територіального устрою області) затверджено розпорядженням голови Кіровоградської обласної державної адміністрації 04 вересня 2023 року № 975 – р.

Згідно пункту 3 розділу III цього Положення «спеціальне використання природних ресурсів у межах території Заказника здійснюються на підстав дозволів, що видаються місцевими радами за погодженням з обласною державною адміністрацією в межах лімітів, встановлених обласною державною адміністрацією».

Охоронне зобов'язання від 07 вересня 2023 року № МЗланд 60 – 564.

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях ландшафтного заказника місцевого значення «Голоче» Голочанського лісництва Філії, призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, було проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану лісів, керуючись «Санітарними правилами в лісах України» та Законом України про «Природно-заповідний фонд».

Обстеженням встановлено:

Причини послаблення в насадженнях Філії зумовлені незадовільним загальним санітарним станом насадження на момент обстеження, яке відбувається в результаті впливу комплексу несприятливих факторів абіотичного і біотичного характеру, який включає в себе: погодні та ґрунтово-кліматичні чинники, осередки шкідників, та антропогенні (несвоєчасне та не в повному обсязі проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів), в результаті чого і відбувається загибель дерев, в насадженнях з'являється підвищений природний відпад.

На обстежених ділянках у вибіркову санітарну рубку відбиратимуться нежиттєздатні листяні дерева всіх порід (дуб, ясен, клен, граб та інші) V – VI категорії стану, поодинокі дерева IV категорії стану з нахилом нижньої та середньої частини стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами, на уражених деревах відмічається розрідженість та суховершинність більше 2/3 крони, по всіх категоріям стану наявні ознаками пошкодження стовбуровими шкідниками.

При огляді стоячих та похилених стовбурів, встановлено по характерним ходам пошкодження стовбуровими шкідниками, а саме вусачами та златками, рідше заболонниками. Під корою дерев спостерігаємо личинкові ходи, які забиті трухою, що характерно для вусачів.

На ясеневих деревах оглянутих лісництв спостерігаються пошкодження вторинними шкідниками при обстеженні насаджень на стовбурах були виявлені характерні ходи для великого та малого ясеневих лубоїдів.

Ознаки поселення лубоїдів: розкльовані птахами стовбури, буре борошно на стовбурах дерев, плямив місцях поселення відмерлого лубу та плями фіолетового кольору лубу від дерева забарвлюючих грибів.

В обстежених листяних насадженнях Голочанського лісництва стовбури дерев дуба, ясена, клена, граба, липи з масово всихаючими водяними пагонами, що свідчить про втрату біологічної стійкості деревостанів.

Таким чином, в обстежених лісових насадженнях природно – заповідного фонду ландшафтного заказника місцевого значення «Голоче» Голочанського лісництва Філії будуть відібрані у вибіркову санітарну рубку нежиттєздатні дерева, які пошкоджені стовбуровими шкідниками: лубоїдами, вусачами, златками, поодинокі заболонниками.

Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків шкідливих організмів.

Характер всихання оглянутих насаджень поодинокий та груповий, ступінь всихання слабка та середня.

Обстежені ділянки згідно матеріалів базового лісовпорядкування 2020 року частково запроектовані у фонді рубок формування та оздоровлення лісів, а саме вибіркового санітарних рубок.

При проведенні вибіркового санітарних рубок в насадженнях ландшафтного заказника місцевого значення «Голоче» Голочанського лісництва Філії залишати дерева, які виконують важливі біоценологічні функції та щоб зменшення повноти насаджень не було нижче встановленого показника повноти.

Рекомендації та пропозиції:

1. Виходячи із фактичного фізіологічного стану насадження: поодиноким та груповим всиханням, після лісопатологічного обстеження ділянок, згідно Закону України «Про природно - заповідний фонд України», в межах природно заповідного фонду, допускається здійснення

санітарних заходів, націлених на запобігання змінам природних комплексів і не порушують режиму заповідного фонду, тому в обстежених ділянках доцільно провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів.

2. В насадженнях, з метою недопущення розмноження та розповсюдження стовбурових шкідників, провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів із застосуванням ефективних заходів та технологій в максимально стислі терміни, враховуючи стан насаджень та особливості розвитку шкідників, а саме **вибіркову рубку санітарну на загальній площі 157,2 га.**

3. ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує лісовій охороні Філії здійснювати моніторинг за поширенням шкідників лісу та проводити наземні біологічні заходи боротьби із шкідниками лісу, а саме розвішування гнізд для птахів.

4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати із дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 та Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

Акт складений у 4-х примірниках.

Додаток: фотофіксація.

Головний лісопатолог
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Ксенія МАЄВСЬКА

Начальник відділу
нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

Раїса РУДЬ

Інженер – лісопатолог I категорії
відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

Володимир ВОВК

Інженер охорони та захисту лісу
Філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Іван ГАПІЧ

Лісничий Голочанського лісництва
Оникіївського надлісництва
Філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Віктор ЖИВОТОВСЬКИЙ

Акт
обстеження лісових насаджень природно-заповідного фонду філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», що потребують проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

27.06.2025

с. Оникієво

Нами, головним лісопатологом ДСЛП «Херсонлісозахист» МАЄВСЬКОЮ Ксенією, начальником відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїсою, інженером – лісопатологом I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКОМ Володимиром, інженером охорони та захисту лісу філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ГАПИЧЕМ Іваном (відповідальним за охорону навколишнього природного середовища наказ №131/36.2-1 від 31.01.2025 року), лісничим Торговицького лісництва Оникіївського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» БИЦЕМ Олександром, проведено 27.06.2025 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень в ландшафтному заказнику місцевого значення «Зелена брама» Торговицького лісництва Оникіївського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (далі – Філія) з метою призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів **на загальній площі 10,6 га.**

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2020 року наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Торговицьке	126	1	3,4		3,4	8ДЗІЯЗІКЛГ	78	0,7	1	24	32	270	1
Торговицьке	127	2	1,5		1,5	8ЯЗ2ДЗ	69	0,7	1	25	28	295	1
Торговицьке	141	4	1,0		1,0	7ДЗЗЯЗ	80	0,7	2	22	26	245	1
Торговицьке	141	5	3,7		3,7	10ДЗ	90	0,7	2	24	30	270	1
Торговицьке	142	7	1,0		1,0	10ДЗ	91	0,7	2	23	30	260	1
Всього:			10,6		10,6								
Разом ВСР:			10,6		10,6								

Ландшафтний заказник місцевого значення «Зелена брама», оголошений рішенням Кіровоградської обласної ради від 25.09.2009р. № 764 «Про заповідні території та об'єкти місцевого значення» та рішенням Кіровоградської обласної ради від 03 грудня 2021 року №198 «Про внесення змін до рішення обласної ради від 25 вересня 2009 року №764».

Заказник, загальною площею 2952,1248 га, розташований в адміністративних межах Підвисоцької селищної ради Голованівського району Кіровоградської області на території Торговицького лісництва (квартали 57-155) та перебуває в користуванні філії «Оникіївське

лісове господарство» ДП «Ліси України», якому передається під охорону з оформленням охоронного зобов'язання. Охоронне зобов'язання № МЗланд 61 – 564 від 18 жовтня 2023р.

На території заказника в установленому порядку дозволяється, згідно пункту 2 підпункту 5 розділу III «здійснення протипожежних та санітарних заходів обмеженої господарської діяльності, що не суперечать вимогам пункту 1 розділу III положення про ландшафтний заказник місцевого значення «Зелена брама».

Згідно пункту 3 розділу III «Спеціальне використання природних ресурсів у межах території Заказника здійснюється на підставі дозволів, що видаються місцевими радами за погодженням з обласною державною адміністрацією в межах лімітів, встановлених обласною державною адміністрацією».

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях ландшафтного заказника місцевого значення «Зелена брама» Торговицького лісництва Філії, призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, було проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану лісів, керуючись «Санітарними правилами в лісах України» та Законом України про «Природно-заповідний фонд».

Обстеженням встановлено:

Причини послаблення в насадженнях Філії зумовлені незадовільним загальним санітарним станом насадження на момент обстеження, яке відбувається в результаті впливу комплексу несприятливих факторів абіотичного і біотичного характеру, який включає в себе: погодні та ґрунтово-кліматичні чинники, осередки шкідників, та антропогенні (несвоєчасне та не в повному обсязі проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів), в результаті чого і відбувається загибель дерев, в насадженнях з'являється підвищений природний відпад.

Оглянуті листяні насадження по Торговицькому лісництву, в основному, чистого та змішаного складу, де головною породою виступає дуб звичайний та ясен звичайний.

На обстежених ділянках у вибірккову санітарну рубку відбиратимуться нежиттєздатні листяні дерева всіх порід (дуб, ясен, клен) V – VI категорії стану, поодинокі дерева IV категорії стану з нахилом нижньої та середньої частини стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами, на уражених деревах відмічається розрідженість та суховершинність більше 2/3 крони, по всіх категоріям стану наявні ознаками пошкодження стовбуровими шкідниками.

При огляді стоячих та похилених стовбурів, встановлено по характерним ходам пошкодження стовбуровими шкідниками, а саме вусачами та златками, рідше заболонниками. Під корою дерев спостерігаємо личинкові ходи, які забиті трухою, що характерно для вусачів.

На ясеневих деревах оглянутих лісництв спостерігаються пошкодження вторинними шкідниками при обстеженні насаджень на стовбурах були виявлені характерні ходи для великого та малого ясеневих лубоїдів.

Ознаки поселення лубоїдів: розкльовані птахами стовбури, буре борошно на стовбурах дерев, плямив місцях поселення відмерлого лубу та плями фіолетового кольору лубу від дерево забарвлюючих грибів.

Таким чином, в обстежених лісових насадженнях природно – заповідного фонду ландшафтного заказника місцевого значення «Зелена брама» Торговицького лісництва Філії будуть відібрані у вибірккову санітарну рубку нежиттєздатні дерева, які пошкоджені стовбуровими шкідниками: лубоїдами, вусачами, златками, поодинокі заболонниками.

Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків шкідливих організмів.

Характер всихання оглянутих насаджень поодинокий та груповий, ступінь всихання слабка та середня.

Обстежені ділянки згідно матеріалів базового лісовпорядкування 2020 року запроєктовані у фонді рубок формування та оздоровлення лісів, а саме вибіркового санітарних рубок.

При проведенні вибіркового санітарних рубок в насадженнях ландшафтного заказника місцевого значення «Зелена брама» Торговицького лісництва Філії залишати дерева, які виконують важливі біоценотичні функції та щоб зменшення повноти насаджень не було нижче встановленого показника повноти.

Рекомендації та пропозиції:

1. Виходячи із фактичного фізіологічного стану насадження: поодиноким та груповим всиханням, після лісопатологічного обстеження ділянок, згідно Закону України «Про природно - заповідний фонд України», в межах природно заповідного фонду, допускається здійснення санітарних заходів, націлених на запобігання змінам природних комплексів і не порушують режиму заповідного фонду, тому в обстежених ділянках доцільно провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів.

2. В насадженнях, з метою недопущення розмноження та розповсюдження стовбурових шкідників, провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів із застосуванням ефективних заходів та технологій в максимально стислі терміни, враховуючи стан насаджень та особливості розвитку шкідників, а саме **вибірково рубку санітарну на загальній площі 10,6 га.**

3. ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує лісовій охороні Філії здійснювати моніторинг за поширенням шкідників лісу та проводити наземні біологічні заходи боротьби із шкідниками лісу, а саме розвішування гнізд для птахів.

4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати із дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 та Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

Акт складений у 4-х примірниках.

Додаток: фотофіксація.

Головний лісопатолог
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Ксенія МАЄВСЬКА

Начальник відділу
нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

Раїса РУДЬ

Інженер – лісопатолог I категорії
відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

Володимир ВОВК

Інженер охорони та захисту лісу
Філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Іван ГАПИЧ

Лісничий Торговицького лісництва
Оникіївського надлісництва
Філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Олександр БИЦЬ